

Motion till riksdagen 2013/14:A398

av **Gustav Fridolin m.fl. (MP)**

Fler unga in på arbetsmarknaden

1 Aktiva åtgärder för fler unga in på arbetsmarknaden

Miljöpartiet de gröna vill att alla unga ska ha samma livschanser och förutsättningar att forma egna, självständiga liv, komma in på arbetsmarknaden, kunna leva på sin lön och skaffa eget boende. Miljöpartiet föreslår en stor satsning på aktiva åtgärder för att få unga i arbete. En hög och långvarig ungdomsarbetslöshet är förödande för samhället i stort, men framför allt för den som inte får en ärlig chans att försörja sig själv och komma igång med sitt vuxenliv. Miljöpartiet vill ge framtidstro och nya vägar till jobb för alla unga vuxna.

Övergången från skola till arbetsliv har förändrats och är inte så linjär och utstakad som tidigare. Nuvarande arbetsmarknadsinsatser är inte anpassade vare sig till dagens arbetsmarknad eller till individer. Många arbetsgivare och företag vittnar om svårigheten att hitta rätt kompetens. Matchning till rätt jobb måste förbättras och effektiviseras så att unga människors värdefulla kompetens inte slösas bort.

Miljöpartiets insatser för unga arbetslösa upp till 25 års ålder vilar på tre ben enligt nedan.

1. Bättre och mer samordnade insatser för unga arbetslösa	2. Nya jobb för och av unga	3. Utbildningsinsatser
Startcentraler – lokala arbetsförmedlingar för unga. All kompetens under samma tak. Utökat ansvar och ekonomiska resurser för kommunerna att fånga upp arbetslösa upp till 25 års ålder.	Sommarjobb för unga mellan 15 och 17 år. Stöd för unga att starta företag. Begränsa de tidsbegränsade anställningarna.	Fler vägar till gymnasiekompetens. Rädda yrkesprogrammen. Stärk kopplingen mellan högskolorna och arbetsmarknaden. Bättre studie- och yrkesvägledning.

Fel! Okänt namn på

2 Innehållsförteckning

1	Aktiva åtgärder för fler unga in på arbetsmarknaden	1
2	Innehållsförteckning	2
3	Förslag till riksdagsbeslut	3
4	Bakgrund: Ungas svårigheter på arbetsmarknaden	5
4.1	Ungdomsarbetslösheten i Sverige stiger	5
4.2	Unga utan gymnasiekompetens i riskzonen	5
4.3	Unga drabbas värst av lågkonjunkturen	5
5	Förbättra förmedlingen av jobb till unga	6
5.1	Startcentraler – lokala arbetsförmedlingar för unga	6
5.1.1	Framgångsrika lokala insatser	6
5.1.2	Startcentralernas funktion	7
5.1.3	Kommunernas ansvar för de unga förstärks	8
6	Nya jobb för och av unga	8
6.1	Stötta unga att starta företag	8
6.1.1	Ett nytt statligt företagslån med CSN-liknande lånevillkor för unga som startar eget företag	9
6.1.2	Egenavgifterna slopas för alla nystartade enmansföretag av unga	9
6.1.3	Mer entreprenörskap och företagande i skolan	10
6.1.4	Mer lättillgänglig information och stöd till unga som vill starta företag	10
6.1.5	Ett mer lättillgängligt starta-eget-bidrag med sänkt åldersgräns	12
7	Utbildning ger nya chanser på arbetsmarknaden	12
7.1	Fler vägar till gymnasiekompetens	13
7.1.1	Fler ska få möjlighet att läsa på folkhögskola	13
7.1.2	Fler ska få möjlighet att läsa på komvux	14
7.1.3	Fler ska få möjlighet att läsa på yrkesvux	14
7.1.4	Fler branschspecifika utbildningsplatser	14
7.1.5	Fler platser på yrkeshögskolan	14
7.2	Rädda yrkesprogrammen	15
7.2.1	Studierna måste åter bli högskoleförberedande	15
7.2.2	Praktik i alla yrkesförberedande gymnasieutbildningar	15
7.2.3	Riktig lärlingsutbildning	16
8	Stärk kopplingen mellan högskolorna och arbetsmarknaden	16
8.1.1	Karriärcentrum för studenter	16
8.1.2	Fler praktikplatser till högskolestudenter	17
9	Rusta unga för arbetsmarknaden redan under skoltiden	17
9.1	Sommarjobb för unga mellan 15 och 17 år	17
9.2	Bättre studie- och yrkesvägledning	18
9.2.1	Moderna praktikplatser	18
9.2.2	Handledarutbildning för företagare	18
10	Förbättra villkoren för unga på arbetsmarknaden	19
10.1	Begränsa de tidsbegränsade anställningarna	19

3 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inrätta lokala arbetsförmedlingar för unga, s.k. startcentraler.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge kommunerna aktivitetsansvar för unga arbetslösa utan gymnasiekompetens upp till 25 år.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa ett statligt företagslån med CSN-liknande lånevillkor för unga som startar eget företag.¹
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att avskaffa egenavgifterna för alla unga som startar nya enmansföretag.²
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge Skolverket i uppdrag att införa mer entreprenörskap och företagande i skolan.³
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge lämplig myndighet i uppdrag att bli en samlande aktör för information och stöd till unga som vill starta företag.¹
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att sänka åldersgränsen för starta-eget-bidrag.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att avskaffa kravet på att vara arbetslös eller riskera arbetslöshet för att erhålla starta-eget-bidrag.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa fler folkhögskoleplatser.⁴
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa fler komvuxplatser.²
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa fler platser på yrkesvux.²
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa fler platser vid branschriktade jobbutbildningar.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa fler platser på yrkeshögskolan.³
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att återinföra högskolebehörighet på alla gymnasieutbildningar.³
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa praktik i alla yrkesförberedande gymnasieutbildningar.³
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda en möjlighet att införa en förlängd praktikperiod inom ramen för yrkesförberedande gymnasieutbildningar.³

Fel! Okänt namn på

17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa karriärcentrum för studenter.³
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa fler praktikplatser på högskolan.³
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillföra resurser till kommunerna så att unga mellan 15 och 17 år kan erbjudas ett sommarjobb.
20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge Skolverket i uppdrag att modernisera studie- och yrkesvägledningen.³
21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge lämplig myndighet i uppdrag att modernisera praktikplatser för unga.³
22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa handledarutbildning för företag.³
23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en lag som reglerar missbruket av visstidsanställningar.

¹ Yrkandena 3 och 6 hänvisade till NU.

² Yrkandena 4, 10 och 11 hänvisade till FiU.

³ Yrkandena 5, 13–18 och 20–22 hänvisade till UbU.

⁴ Yrkande 9 hänvisat till KrU.

4 Bakgrund: Ungas svårigheter på arbetsmarknaden

4.1 Ungdomsarbetslösheten i Sverige stiger

Ungdomsarbetslösheten är hög i Sverige jämfört med andra OECD-länder – 2012 var ungdomsarbetslösheten 24 procent. Dessutom har långtidsarbetslösheten bland unga ökat stadigt sedan regeringen tillträdde, från cirka 13 000 personer 2007 till cirka 22 000 personer 2012.¹ I denna statistik ingår även de som studerar. Vad som är värre är att nästan en tiondel av alla mellan 16 och 24 år varken arbetar eller går i skolan. Det handlar om cirka 120 000 ungdomar som riskerar att hamna i långvarig arbetslöshet.²

Unga män finns i något högre grad i den öppna arbetslösheten, medan unga kvinnor oftare har osäkra anställningsvillkor, svårare att komma tillbaka till arbetsmarknaden efter lågkonjunktur och är överrepresenterade bland dem som vill öka sin sysselsättningsgrad, alltså till exempel gå från deltid till heltid.

4.2 Unga utan gymnasiekompetens i riskzonen

Förklaringarna till den höga ungdomsarbetslösheten är flera. Till stor del handlar det om en strukturell arbetslöshet, oberoende av konjunktur. Den beror framför allt på att allt fler – nästan var fjärde elev – lämnar gymnasiet utan fullständiga betyg. Över 120 000 personer mellan 20 och 29 år har inte en fullgod gymnasieutbildning. Allt fler av de barn som kommer till Sverige efter skolstartsåldern lyckas inte att få gymnasiebehörighet och har därmed svårare att få jobb. Även unga med funktionsnedsättning har särskilt svårt att ta sig in på arbetsmarknaden. Ungdomar som har avbrutit, eller aldrig påbörjat, en gymnasieutbildning är i många fall i en mycket utsatt situation. De riskerar arbetslöshet och en rad andra negativa omständigheter på såväl kort som lång sikt.³ Att bistå ungdomar under 20 år utanför gymnasieskolan är därför av stor vikt för samhället.

4.3 Unga drabbas värst av lågkonjunkturen

En annan del av ungdomsarbetslösheten beror på den allmänna lågkonjunkturen. När arbetslösheten stiger drabbas de som är på väg in på arbetsmarknaden och de som har tillfälliga anställningar mest. Dit hör ungdomar och utrikes födda. Allra svårast att få jobb har arbetssökande med kort utbildning.

¹ SCB (2013). Arbetskraftsundersökningen februari 2013.

² Ungdomsstyrelsen (2012). 2012 års uppföljning av unga som varken arbetar eller studerar. Temagruppen Unga i arbetslivet 2012:4.

³ SOU 2013:3: Ungdomar utanför gymnasieskolan – ett förtydligt ansvar för stat och kommun.

Fel! Okänt namn på

Samtidigt som sysselsättningen väntas minska framöver råder det brist på kvalificerad arbetskraft och stora pensionsavgångar väntar.

5 Förbättra förmedlingen av jobb till unga

5.1 Startcentraler – lokala arbetsförmedlingar för unga

Regeringen har misslyckats med att få in unga på arbetsmarknaden. Befintliga program och insatser i Arbetsförmedlingens regi fungerar dåligt. Arbetslösa unga passar inte in i de ofta stelbenta insatserna. Programmen tycks inte heller passa in i arbetsgivarnas behov. En ny granskning från Riksrevisionen visar att Arbetsförmedlingens insatser är mer inriktade på att hantera stora volymer av arbetssökande ungdomar – som själva förutsätts vara aktiva inom ramen för de insatser som förmedlingen erbjuder – och mindre på individuellt anpassade insatser för att åstadkomma en konkret matchning mot arbetsgivare. Granskningen visar också att regelverket upplevs som hindrande.⁴

I stället ser vi att kommunerna tar saken i egna händer, trots att de egentligen varken har resurser eller ett uttalat ansvar för att förmedla jobb till unga arbetslösa. Samtidigt är det Arbetsförmedlingen som lyfter de ekonomiska resurserna för arbetsmarknadsinsatser – pengar som Arbetsförmedlingen inte lyckats förvalta. Sedan 2007 har Arbetsförmedlingen lämnat tillbaka över 20 miljarder kronor till statskassan.⁵

5.1.1 Framgångsrika lokala insatser

Lokala insatser mot ungdomsarbetslöshet blir ofta framgångsrika när kommuner samverkar med Arbetsförmedlingen. Sådana samverkansmodeller finns i bland annat Norrköping, Östersund, Trelleborg och Södertälje. Modellen har flera fördelar. Kommunerna har engagemang och kunskap om näringslivets lokala förutsättningar. De unga upplever att de blir sedda utifrån sina egna förutsättningar och önskemål på ett annat sätt än hos Arbetsförmedlingen. Verksamheten är också samhällsekonomiskt lönsam. I Östersund bedömer man att ett projekt med 25 deltagare har gett vinster för samhället på 3,1 miljoner kronor på kort sikt och nästan 20 miljoner kronor på längre sikt.⁶ Detta i form av minskade kostnader för försörjningsstöd, sjukvård etcetera samt ökade skatteintäkter.

I Norrköping finns ett samarbetsavtal mellan kommunen och Arbetsförmedlingen som ska tydliggöra samarbetet och bidra till att gemensamma resurser utnyttjas effektivare och i större utsträckning kompletterar varandra. Syftet är bland annat att väsentligt minska ungdomsarbetslösheten (16–24 år) med målsättningen att den ska halveras, att engagera näringsliv och organisat-

⁴ Riksrevisionen: Ungdomars väg mot arbete (RIR 2013:6).

⁵ Se Arbetsförmedlingens årsredovisningar 2008–2012.

⁶ Östersunds kommun (2011). Samhällsekonomisk utvärdering. Projekt Navigatorcentrum Östersunds kommun.

ioner i arbetet att fler ska gå till arbete eller studier samt att genom uppsökande verksamhet nå dem som står längst ifrån arbetsmarknaden.⁷

Dessa framgångsexempel saknar dock oftast långsiktig finansiering och ett tydligt regelverk för sina insatser. Kommunerna känner sig bakbundna av ett stelbent regelverk och är hänvisade till tillfälliga EU-pengar.

5.1.2 Startcentralernas funktion

Miljöpartiet vill sprida goda exempel till fler kommuner. Därför föreslår vi att Arbetsförmedlingen ska samverka med kommunerna om så kallade startcentraler. Tanken är att de ska fungera som lokala arbetsförmedlingar för unga. Vi vill ge Arbetsförmedlingen ett tydligt uppdrag att samverka med kommunerna och/eller regionerna för att minska arbetslösheten för unga mellan 16 och 25 år. Genom en samverkan tas kompetensen tillvara från båda parter och insatser för unga kan göras mer effektivt.

Vi vill ge kommunerna ekonomiska muskler att på allvar ta detta ansvar. Tre miljarder kronor omfördelas från Arbetsförmedlingen till kommunerna. De kommuner som ingår samverkansavtal med Arbetsförmedlingen får ta del av pengarna.

Startcentralen samordnar insatserna som krävs för att komma i arbete eller utbildning. Den arbetslösa unga slipper bollas mellan olika handläggare och insatser. Istället får den unga gå till ett enda ställe och få individuellt anpassad planering där rätt insats erbjuds vid rätt tillfälle från rätt aktör. Stödet ska vara anpassat efter individens behov och insatserna ska vara tillgängliga redan från första dagen i arbetslöshet. Det kan handla om att förmedla kontakter med företag, att hitta en bra praktikplats, finna rätt utbildning eller guida i djungeln av stödinsatser.

Startcentralerna samlar all kompetens under ett tak: näringslivssamordnare, traditionella arbetsförmedlare, socionomer etcetera – alla resurser som en ung arbetslös person kan behöva. De ska bygga vidare på lärdomarna från de positiva exempel som redan finns.

Startcentralerna bör samarbeta med bemanningsföretag och andra rekryteringsaktörer. Forskning visar att bemanningsföretag har betydande fördelar för personer som annars skulle ha haft svårt att få en första kontakt med arbetsmarknaden på grund av avsaknaden av nätverk. Detta gäller särskilt utlandsfödda och unga, två grupper som är välrepresenterade i bemanningsbranschen.

Startcentralerna ska ha ett jämställdhetsperspektiv i sin verksamhet. All statistik ska konsuppdelas, och alla insatser ska föregås av en jämställdhetsanalys.

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inrätta lokala arbetsförmedlingar för unga, så kallade startcentraler.

⁷ Överenskommelse mellan Arbetsförmedlingen och Norrköpings kommun (2013-06-03).

Fel! Okänt namn nå

5.1.3 Kommunernas ansvar för de unga förstärks

Kommunerna är idag skyldiga att hålla sig informerade om de ungdomar som inte är i gymnasieskolan och är under 20 år i syfte att erbjuda dem lämpliga individuella åtgärder – det så kallade informationsansvaret. Det finns dock stora skillnader i hur kommunerna väljer att organisera och genomföra sitt ansvar för icke skolpliktiga ungdomar. Allt för många ungdomar saknar sysselsättning och det tar allt för lång tid innan de kontaktas för att erbjudas stöd.⁸

Vi vill stärka skyddsnetet kring unga arbetslösa genom att utöka kommunernas ansvar. Dels ska ansvaret utökas till att omfatta unga arbetslösa utan gymnasiekompetens mellan 16 och 25 år, istället för dagens 16 till 19 år, dels ska kommunens ansvar ändras från *informationsansvar* till *aktivitetsansvar*. Det innebär att Miljöpartiets förslag ger kommunerna det huvudsakliga ansvaret för att erbjuda åtgärder till unga upp till 25 år som varken arbetar eller studerar. Kommunerna ska arbeta aktivt med både uppsökande och åtgärdande verksamhet.

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge kommunerna aktivitetsansvar för unga arbetslösa utan gymnasiekompetens upp till 25 år.

6 Nya jobb för och av unga

6.1 Stötta unga att starta företag

Sverige behöver en anda där egenföretagande är ett positivt och attraktivt yrkesval för ungdomar med vilja, drivkraft och goda idéer. Företagande är inte ett slags stödjande arbetsmarknadsåtgärd eller sista utväg utan en nyckelväg mot ett starkare och blomstrande Sverige.

Tillväxtverkets stora entreprenörskapsbarometer visar att ingen annan ålderskategori är mer intresserad av att starta företag än just ungdomarna. Hela 68 procent av åldersgruppen 18–30 år kan tänka sig att bli företagare. Kunskapen om företagande och tron på att man skulle klara av att starta företag har dessutom ökat mellan åren 2004 och 2012. Trots detta ser vi ett motsatt mönster när det gäller det faktiska företagandet där unga personer är underrepresenterade som företagare. Endast fyra procent i kategorin 18–30 år är företagare, vilket innebär att skillnaden mellan viljan att vara företagare och det faktiska företagandet är som störst bland unga personer. För Miljöpartiet är det uppenbart att potentialen bland de unga är mycket stor och måste tas tillvara på ett bättre sätt.

Omfattande studier visar att en huvudanledning bakom detta misslyckande är att de unga saknar kunskap om hur de startar företag och att de inte vet vart

⁸ SOU 2013:13: Ungdomar utanför gymnasieskolan – ett förtydligt ansvar för stat och kommun.

de ska vända sig för att få information.⁹ Byråkrati, övergripande strukturella hinder och trösklar utgör problem som gör att unga inte vågar ta steget och starta företag.

6.1.1 Ett nytt statligt företagslån med CSN-liknande lånevillkor för unga som startar eget företag

Miljöpartiet anser att en ny statlig lånemöjlighet för ungdomar under 26 år som vill starta företag bör utredas. Inriktningen är att lånet ska likna CSN:s lånesystem på så vis att räntenivån och övriga villkor ska vara liknande, samt att lånemöjligheten ska vara kopplad till tydliga krav.

För att få lånet ska den unga starta ett eget företag och i den mån det bedöms nödvändigt även vägledas av en lämplig myndighet eller någon annan organisation som bistår den unga i företagets uppstartsskede. På samma vis som det finns krav för att erhålla starta-eget-bidrag ska det även finnas liknande krav på verksamhetsidé, affärsplan och lönsamhetsbedömning med mera för att ta del av den statliga lånemöjligheten för unga som startar eget företag.

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa ett nytt statligt företagslån med CSN-liknande lånevillkor för unga som startar eget företag.

6.1.2 Egenavgifterna slopas för alla nystartade enmansföretag av unga

Det måste bli lättare och enklare att starta företag och en viktig del i detta är att även underlätta ekonomiskt för dem som startar företag. Miljöpartiet har länge föreslagit sänkt arbetsgivar- och egenavgift för alla Sveriges företag med särskilt fokus på småföretagen.

Företagande har en avgörande betydelse för Sveriges ekonomi och välbefinnande, och för Miljöpartiet är det viktigt att stärka företagen för att förbättra företagens möjlighet att växa, blomstra och nyanställa. Småföretagarna själva pekar ut arbetsgivar- och egenavgifterna som ett av de absolut största hindren att utvecklas och skapa nya jobb. Detta är även en nyckelfråga när det gäller ungt företagande. Vår kontakt med ungdomar som vill starta företag är att de föredrar riskkapital och incitament istället för olika typer av bidrag. Även de organisationer som arbetar med att hjälpa intresserade att starta företag vittnar om att bidragsförfarandet är hämmande för kreativiteten och de unga företagarnas självkänsla.

Miljöpartiet föreslår att alla nystartade enmansföretag av unga under 26 år befrias från egenavgifter under de två första verksamhetsåren. Det är i uppstartsfasen som de ekonomiska riskerna är som störst för nyföretagaren och det är även i den fasen som inkomsterna är som minst.

⁹ Drivhuset Sverige och Tillväxtverket, Entreprenörskapsbarometern 2012.

Fel! Okänt namn på

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att avskaffa egenavgifterna för alla nystartade enmansföretag av unga.

6.1.3 Mer entreprenörskap och företagande i skolan

Inställningen att ”de unga måste bli anställningsbara” behöver kompletteras med alternativet att de även kan bli den som anställer, det vill säga de behöver uppmuntras till att starta eget företag. Denna insats behöver ske redan på skolnivå genom att eget företagande, entreprenörskap och innovation lyfts i skolan mer än vad som är fallet idag. Vi vill skapa en anda där företagande är ett positivt och intressant yrkesval för ungdomar.

Från och med hösten 2011 finns entreprenörskap genomgående med i grundskolans och gymnasiets nya läroplaner. Entreprenörskap i undervisningen är enligt Skolverket dels ”ett pedagogiskt förhållningssätt av entreprenöriellt tänkande, det vill säga att utveckla exempelvis initiativförmåga, kreativitet och samarbetsförmåga etcetera som ligger till grund för företagande”, dels ”mer specifika kunskaper i företagande” som sådant.

Då skolan är ett kommunalt ansvar har kommuner och friskolor stort utrymme att själva forma undervisningen. Omfattningen av entreprenörskap i undervisningen beror därför mycket på de enskilda skolorna och lärarna. Skolverket lyfter som exempel på entreprenörskap i grundskolan fram företagsprojekt i skolan, övningsföretag och samverkan med näringslivet. På gymnasiet domineras entreprenörsarbetet av inslag från elevföretag som exempelvis Ung Företagsamhet (UF).

Skolverkets vida begrepp för entreprenörskap gör det svårt att mäta den exakta omfattningen av entreprenörskap i undervisningen. Det tycks till stor del handla om ett pedagogiskt förhållningssätt som genomsyrar alla ämnen och till en mindre del om ren undervisning i eget företagande och hur man startar företag.

Vi anser att det är viktigt att lyfta eget företagande i skolan för att redan på ett tidigt stadium få upp de ungas ögon för att eget företagande är ett möjligt och positivt alternativ i framtiden.

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge Skolverket i uppdrag att införa mer entreprenörskap och företagande i skolan.

6.1.4 Mer lättillgänglig information och stöd till unga som vill starta företag

Miljöpartiet har under den gångna mandatperioden haft mycket kontakt med såväl unga företagare som med arbetslösa unga och lyssnat på deras upplevelser och förhoppningar om framtiden. Vi har även träffat flera organisationer som arbetar med att ge stöd till personer som vill starta eller precis har startat eget företag. De största hindren som vi genomgående får höra av alla parter är byråkratin, krångliga regelverk samt rörig och spretig information. Det är helt enkelt alldeles för höga trösklar för att starta företag i Sverige idag och dessa trösklar är skadliga för sysselsättning, tillväxt och svensk konkurrenskraft.

Sverige behöver på ett bättre sätt tillvarata de ungas drivkraft och entreprenörskap.

Det behövs lägre trösklar och lättillgängligare, informella ingångar för unga som vill göra verklighet av sin affärsidé. Den som fungerar som stöd behöver tala samma språk som de unga entreprenörerna. Ett återkommande problem som vi stött på är att unga entreprenörer upplever att myndigheterna inte förstår dem. Det finns en lång rad av olika aktörer och parter, stiftelser och organisationer såväl som ideella och offentliga som man kan vända sig till och det är bra, men det är samtidigt en del av problemet eftersom det är rörigt och svåröverskådligt. Materian är snarig för unga som brinner för sin affärsidé men har svag kunskap om byråkratin. Trots att det finns ett stort utbud av stödjande aktörer inom innovation, entreprenörskap och företagande så utgör ålderskategorin 18–30 ingen prioriterad målgrupp och har hittills i liten utsträckning varit i fokus för stödaktörer, enligt den omfattande kartläggningen ”Entreprenörskapande stödaktörer för unga 18–30 år” av forskare vid Linköpings universitet. Tillväxtverket betonar dessutom att unga upplever att det är svårt att hitta rätt i stödsystemen.

Det är hög tid att göra det lättare för unga som vill starta företag. Miljöpartiet föreslår att en lämplig myndighet får i uppdrag att fungera som samlande aktör med uppgift att skapa en enda plats där all information och stöd för unga som vill starta företag samlas. Lättillgänglighet och överskådlighet är nyckelorden. Myndigheten ska inte ta över andra myndigheters och organisationers specifika uppgifter men ska samla kompetens på ett sätt som gör att ungdomarna i så stor utsträckning som möjligt endast behöver vända sig till myndigheten i enlighet med ”en dörr in”-principen. Det blir sedan myndighetens uppgift att vägleda och praktiskt bistå de blivande företagarna.

Myndigheten ska se till att all information finns tillgänglig online där principiell och nationell information samlas samt även de många regionala möjligheter som finns. De unga ska erbjudas all information kostnadsfritt, bland annat via gratis telefonnummer.

RUT (Riksdagens utredningstjänst) har listat alla parter som fungerar som stödjande aktörer och funnit 18 stycken, inklusive Arbetsförmedlingen, Skatteverket, Vinnova, Almi, länsstyrelser, kommunala näringslivskontor, Nyföretagarcentrum, Drivhuset, Ung Företagsamhet med mera. Myndighetens roll som samlande aktör är precis vad som behövs.

I dag finns det många stödjande aktörer när det gäller att bistå personer som vill starta företag men få av aktörerna inriktar sig på unga. Vi vill skapa incitament för dessa och framtida företag och organisationer med fokus på ungdomar och satsar därför 25 miljoner kronor årligen för att ge dessa organisationer långsiktigt stöd och bättre förutsättningar. Stödet fungerar som en medfinansiering där aktören ska stå för 25 procent och staten för 75 procent. Tillskottet ska bland annat kunna användas för att organisationerna ska kunna utveckla mentoridéer och samarbete med företag och näringsliv som bör ha intresse i de ungas kompetens.

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge lämplig myndighet i uppdrag att bli en samlande aktör för information och stöd till unga som vill starta företag.

Fel! Okänt namn nå

6.1.5 Ett mer lättillgängligt starta-eget-bidrag med sänkt åldersgräns

I dagsläget finns det många hinder för unga att erhålla starta-eget-bidrag. Man måste exempelvis vara arbetslös eller inte anses ha förutsättningar att bli anställd. Det sänder helt fel signaler från samhället till ungdomar som vill starta eget företag. Att starta eget företag ska inte vara en "reservlösning" för dem som inte klarar av något annat, tvärtom bör det vara något positivt som värderas högt av det offentliga.

I dagsläget ges starta-eget-bidraget endast till sökande som är arbetslösa eller riskerar att bli arbetslösa samt är inskrivna på Arbetsförmedlingen. Den sökande måste ha fyllt 25 år, förutom i särskilda undantag som vid funktionshinder etcetera. Andra kriterier är bland annat att den som erhåller bidraget bedöms ha goda förutsättningar att driva företaget, att företaget bedöms bli lönsamt, ger varaktig sysselsättning och att stödet inte får snedvrیدا konkurrensen.

Miljöpartiet föreslår att starta-eget-bidragets åldersgräns sänks från 25 år till 20 år utan undantag. Vi föreslår även att det kontraproduktiva kravet på att man måste vara arbetslös eller riskera arbetslöshet för att få stödet tas bort.

Detta sänder betydligt mer positiva signaler till ungdomar som vill starta eget företag. Kraven på en genomtänkt affärsidé och lönsamhet bör kvarstå liksom stödets övriga villkor. Syftet med förslaget är att man ska kunna gå direkt från arbete eller studier till att få starta-eget-bidrag utan att behöva vara arbetslös en period emellan. Under en övergångsperiod kan man få starta-eget-bidrag samtidigt som man har ett arbete, förutsatt att man kan redovisa att bidraget oavkortat går till att starta eget företag.

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att sänka åldersgränsen för starta-eget-bidrag.

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att avskaffa kravet på att vara arbetslös eller riskera arbetslöshet för att erhålla starta-eget-bidrag.

7 Utbildning ger nya chanser på arbetsmarknaden

Utbildningssystemet är människors viktigaste väg till att hitta ett passande yrke och en egen försörjning. För att detta ska fungera väl krävs minskade avstånd mellan skola, arbetsliv och högre studier. Yrkesprogrammen på gymnasiet fyller en viktig funktion, men regeringens reformer har resulterat i att ansökningarna till yrkesprogrammet minskat drastiskt; Skolverket bedömer att en viktig anledning till det är att den obligatoriska behörigheten till högre studier försvunnit. Det leder till en tidig sortering av elever och en begränsning av framtida studie- och yrkesval.

Vi behöver ett utbildningssystem som uppmuntrar ungdomar att växa upp, flytta hemifrån och skaffa sig egen försörjning, samtidigt som dörrarna står öppna för individen att göra olika saker genom livet.

7.1 Fler vägar till gymnasiekompetens

Gymnasiekompetens har blivit det nya minimikravet för att få ett jobb. Gruppen unga som inte klarar gymnasiet, inte kompletterar sin utbildning eller får ett jobb, innebär stora kostnader för samhället och en stor förlust för individerna själva.

Miljöpartiet vill se fler individuella, flexibla lösningar till gymnasiekompetens. Vi föreslår en utbyggnad av folkhögskolorna och den kommunala vuxenutbildningen med sammanlagt 10 000 nya platser. Regeringens satsning på nya platser inom yrkesvux är bra, men inte tillräcklig givet den höga arbetslösheten. Våra satsningar riktar, på ett tydligare sätt än regeringens, in sig på de grupper som står längst ifrån arbetsmarknaden.

7.1.1 Fler ska få möjlighet att läsa på folkhögskola

Miljöpartiet vill satsa på 5 000 nya studieplatser på folkhögskolans allmänna linje. Ungefär 12 000 elever läser varje år in gymnasiekompetens på folkhögskolans allmänna linje. Många elever som läser in gymnasiekompetens på allmän linje upplever att de blivit sedda, fått bättre självförtroende och fått lust att läsa vidare. Problemet är att alla inte får chansen – det går två sökande per plats för att läsa in gymnasiekompetens på folkhögskolornas allmänna linje.¹⁰

Folkhögskolan är för många en väg till jobb eller högre studier. 60 procent av dem som gått allmän linje arbetar eller studerar några år efter att de lämnat folkhögskolan.¹¹ Utvärderingar visar också att de som går vidare från allmän linje på folkhögskola till högre studier ofta klarar studierna bra.

Personer med funktionsnedsättning och utlandsfödda är överrepresenterade i arbetslöshetsstatistiken och bland dem som inte fullföljer sin gymnasieutbildning. Folkhögskolorna fångar upp dessa grupper på ett bra sätt. Folkhögskolan gör riktade pedagogiska insatser för deltagare med funktionsnedsättning och invandrade deltagare med behov av stöd i svenska. Drygt 20 procent av dem som läser in sin gymnasiekompetens på folkhögskola har någon form av funktionsnedsättning och 34 procent är utlandsfödda.

Sedan 2010 pågår också inom folkhögskolan en satsning på studiemotiverande folkhögskolekurser. Målgruppen är arbetslösa ungdomar i åldern 16–25 år utan slutbetyg från grund- eller gymnasieskolan. Med Miljöpartiets förslag får fler unga chansen att läsa på dessa kurser.

Miljöpartiet vill göra folkhögskolans unika studiemiljö tillgänglig för fler. Därför vill vi knyta folkhögskolorna närmare de platser som har många unga

¹⁰ Folkbildningsrådet (2012). Söktryck till folkhögskolorna.

¹¹ Folkbildningsrådet (2012). Samlad bedömning av folkbildningens samhällsbetydelse.

Fel! Okänt namn på

arbetslösa, exempelvis storstädernas miljonprogramområden och landsbygdskommuner med hög ungdomsarbetslöshet. Detta kan ske genom att helt nya skolor öppnas eller att befintliga skolor startar filialer.

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa fler folkhögskoleplatser.

7.1.2 Fler ska få möjlighet att läsa på komvux

Den kommunala vuxenutbildningen behöver stärkas och erbjuda fler att komplettera och läsa in en fullständig gymnasiekompetens. Miljöpartiet föreslår 5 000 nya platser 2014 inom den kommunala vuxenutbildningen. Platserna riktar sig till alla som saknar fullständig gymnasieutbildning eller behöver komplettera gymnasieutbildningen för att få behörighet till högskolan.

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa fler komvuxplatser.

7.1.3 Fler ska få möjlighet att läsa på yrkesvux

Möjligheterna för den teoretiskt utbildade att få ett yrke med mer praktisk inriktning är idag liten. Den med praktisk utbildning kan komplettera med teoretisk utbildning; vice versa borde också vara möjligt. Vi vill därför införa möjlighet till yrkesvux för fler, inte bara som nu för de grupper som saknar gymnasieutbildning eller har en gymnasial yrkesutbildning som behöver kompletteras.

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa fler platser på yrkesvux.

7.1.4 Fler branschspecifika utbildningsplatser

Miljöpartiet föreslår fler platser på yrkesutbildningar för att förbättra matchningen mellan arbetsgivarnas behov och de arbetssökandes kompetens. Vi vill tillföra 2 500 nya helårsplatser vid branschriktade jobbutbildningar. Dessa platser inriktar sig i första hand på branscher där prognoserna pekar på arbetskraftsbrist. Enligt Arbetsförmedlingen¹² är det störst brist på arbetskraft för lastbilsmekaniker, byggnadsplåtslagare, kockar, golvläggare och under-sköterskor.

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa fler platser vid branschriktade jobbutbildningar.

7.1.5 Fler platser på yrkeshögskolan

Yrkeshögskolan är en möjlighet för unga som har gymnasieutbildning men saknar relevant yrkesutbildning. Utbildningarna arrangeras i samarbete med näringslivet. Vi vill satsa 2000 fler platser på yrkeshögskolan.

¹² Arbetsförmedlingen 2012. Var finns jobben – Bedömning för 2013 och en långsiktig utblick.

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa fler platser på yrkeshögskolan.

7.2 Rädda yrkesprogrammen

Gymnasiets yrkesprogram är en viktig del av matchningsproblematiken eftersom de ger unga en kompetens i just de yrken där det både finns brist på folk att anställa och där nya brister kommer i takt med att den gröna omställningen tar fart, och pensionsavgångar tar vid. Som exempel beräknas bristen inom mindre än två årtionden till 127 000 med omvårdnadsutbildning, 49 600 gymnasieingenjörer, 10 000 med transportutbildning och 36 300 med industriutbildning.

Samtidigt befinner sig yrkesprogrammen i kris: Antalet elever minskade med 36 procent mellan 2007 och 2012. De värst drabbade utbildningarna är barn och fritid, handel och administration och industriprogrammet. Minskningen på dessa är mellan 45 och 60 procent.

Minskande elevkullar är inte förklaringen till yrkesprogrammets nedgång. Det handlar om en relativ förskjutning från yrkesprogram till studieförberedande program. Andelen sökande till studieförberedande utbildningar ökar, medan den minskar till yrkesprogrammen. Skolverket anser att en sannolik förklaring till elevtappet på yrkesprogrammen är att yrkeselever idag inte automatiskt blir behöriga till högskolestudier.¹³

7.2.1 Studierna måste åter bli högskoleförberedande

En utbildning ska öppna – inte stänga – dörrar. Det är viktigt för dem som söker utbildningarna att dessa inte utesluter senare möjligheter att läsa vidare. Regeringens förslag om att eleven kan nå grundläggande högskolebehörighet genom det individuella valet är inte tillräckligt. Alla gymnasieutbildningar ska leda till högskolebehörighet, oavsett elevens val.

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att återinföra högskolebehörighet på alla gymnasieutbildningar.

7.2.2 Praktik i alla yrkesförberedande gymnasieutbildningar

Kontakten med arbetsmarknaden är central för en utbildning som är menad att ge jobb direkt. Praktik ska därför ingå i alla utbildningar och ska ske tidigt under utbildningen. Den ska utformas i samarbete mellan skolans huvudman och arbetsgivarna. Praktikplatsen fattar i princip beslutet om praktikanten ska godkännas eller inte. Kollektivavtalsbundna arbetsgivare bör därför även inom gymnasiets yrkesprogram få ett sådant inflytande innan läraren fattar beslut om betyg. På så sätt säkras elevens anställningsbarhet tidigt på utbildningen.

¹³ Skolverket den 21 november 2012, Färre elever på yrkesprogram.

Fel! Okänt namn på

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa praktik i alla yrkesförberedande gymnasieutbildningar.

7.2.3 Riktig lärlingsutbildning

Det bör inom ramen för yrkesutbildningen på gymnasiet införas en möjlighet att, hos en arbetsgivare, förlänga praktikperioden med två extra år. Den förlängda tiden blir motsvarande en lärlingsperiod med lön. Eftersom det rör sig om en lärlingsperiod så handlar det om en lägre lön än under en anställning, och detta bör ske inom ramen för branschvisa kollektivavtalslösningar. En gymnasieutbildning med påbyggnadsår med huvudsaklig praktiskt inslag på arbetsplats ska kunna leda fram till yrkesbevis eller motsvarande. Genom detta får eleven möjlighet att uppfylla exempelvis certifieringskrav för olika yrken. Lärlingen är anställd till 80 procent och genomgår utbildning till 20 procent.

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda en möjlighet att införa en förlängd praktikperiod inom ramen för yrkesförberedande gymnasieutbildningar.

8 Stärk kopplingen mellan högskolorna och arbetsmarknaden

Miljöpartiet vill ge fler högskolestudenter kontakt med arbetslivet redan under utbildningen eller omedelbart efter examen. Att hitta det första jobbet som matchar utbildningen kan ofta vara problematiskt även för den som har en färdig högskoleutbildning. Många studenter saknar kontaktnät och vägar ut i arbetslivet. Det kan leda till att man blir kvar i enklare jobb trots att man har en examen från högskolan. Vi vill underlätta övergången mellan skola och arbetsliv och skapa förutsättningar för att det första viktiga jobbet blir en bra start på ett fortsatt yrkesliv.

8.1.1 Karriärcentrum för studenter

Miljöpartiet vill förbättra lärosätenas stöd till studenterna för att hitta en väg ut på arbetsmarknaden. Det kan handla om att ordna praktik, hitta samarbeten kring examensarbeten eller på annat sätt förmedla kontakter mellan studenter och arbetsgivare. Uppgiften är särskilt viktig för studenter från studieovana hem, som ofta saknar egna kontakter med arbetsgivare och kunskap kring akademikers arbetsmarknad. Vi vill därför inrätta karriärcentrum vid universitet och högskolor.

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa karriärcentrum för studenter.

8.1.2 Fler praktikplatser till högskolestudenter

Många studenter som vill göra praktik får i dag inte möjlighet att göra det eftersom deras lärosäten inte erbjuder den möjligheten. Miljöpartiet vill skapa möjlighet för fler studenter att få värdefull arbetslivserfarenhet och föreslår därför en försöksverksamhet med praktik. Miljöpartiet vill också satsa resurser på att stimulera högskolorna att erbjuda fler studenter praktik under studietiden. Praktiken ska kunna sökas som en högskolekurs och poängen ska kunna tillgodoräknas i examen.

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa fler praktikplatser på högskolan.

9 Rusta unga för arbetsmarknaden redan under skoltiden

Miljöpartiet vill minska avståndet mellan utbildning och arbetsliv. Tidig kontakt med arbetslivet redan i grundskolan ger unga bättre förutsättningar för förankring på arbetsmarknaden. Sociala kontakter är betydelsefulla för att komma in på arbetsmarknaden, särskilt för unga med sämre studieresultat. Vi vill öka kontaktytorna mellan skola och arbetsliv. Detta görs bland annat genom förbättrad studie- och yrkesvägledning samt utvecklad prao och genom att garantera att alla unga erbjuds sommarjobb.

9.1 Sommarjobb för unga mellan 15 och 17 år

Alla som har haft sommarjobb vet hur viktigt och berikande det kan vara. Det ger insikter om hur arbetslivet fungerar, som det inte går att läsa sig till i skolan. Det ger hjälp att bestämma sig för vad man vill arbeta med i framtiden eller vad man inte vill göra. Det kan ge större självförtroende, ny tilltro till samhället och hopp om den egna framtiden. Egna pengar ökar också den personliga friheten.

I Sundbyberg, där Miljöpartiet är en del av den styrande politiska majoriteten, erbjuds alla 16–18-åringar sommarjobb. Sundbybergs jobbcoacher har letat fram 650 lediga platser inom privat och kommunal sektor. Alla som vill ska erbjudas en plats. Hälften av platserna finns i kommunal verksamhet – förskola, parkförvaltning och kommunal administration bland annat – och hälften inom handel och service i och kring Sundbyberg. Ungdomarna tjänar egna pengar, och för arbetsgivarna är det ett tillfälle att hitta framtida arbetskraft.

Miljöpartiet vill garantera att unga mellan 15 och 17 år erbjuds sommarjobb. För detta tillför vi kommunerna resurser, som ska gå till en 25-procentig subvention av lönekostnaden.

Fel! Okänt namn på

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillföra resurser till kommunerna så att unga mellan 15 och 17 år kan erbjudas ett sommarjobb.

9.2 Bättre studie- och yrkesvägledning

Miljöpartiet vill att studie- och yrkesvägledningen ges tydliga uppdrag att tillsammans med branschen bedriva informationsarbete på grundskolenivå. Denna typ av åtgärd har lokalt visat sig väldigt effektiv, eftersom kunskapen om hur framför allt industriyrken har förändrats är dålig bland unga människor. Förlegade bilder av yrkens innehåll och status kan förändras och ungdomar får moderna, korrekta bilder av verkligheten.

Sveriges arbetsmarknad är mycket könssegregerad, något som har betydelse för kvinnors och mäns hela arbetsliv och inkomst. Kvinnodominerade branscher och sektorer har lägre lön än mansdominerade branscher. Unga kvinnor söker sig i högre utsträckning till traditionellt mansdominerade branscher än vad unga män söker sig till traditionellt kvinnodominerade branscher. Det finns fler kvinnor i tillverkningsindustrin än det finns män inom vård och omsorg. Mot den bakgrunden bör det göras särskilda insatser redan i grundskolan för att få fler pojkar att intressera sig för vård och omsorg. Det bör läggas minst lika mycket resurser på att få pojkar intresserade av yrkesområden inom vård och omsorg som för flickor att bli intresserade av teknik. Det är viktigt att skolans studie- och yrkesvägledning uppmuntrar eleverna att göra otraditionella val.

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge Skolverket i uppdrag att modernisera studie- och yrkesvägledningen.

9.2.1 Moderna praktikplatser

Praktikplatser för unga ska utvecklas och moderniseras och vara en stomme i samverkan mellan skola och näringsliv. Dessa praktikplatser riktas mot personer mellan 16 och 25 år. Praktikplatserna kan också användas för att bryta den könssegregerade arbetsmarknaden och få fler unga att göra otraditionella val.

Vi föreslår en pott där kommuner och enskilda skolor kan söka pengar för att bygga upp en struktur och underlätta för skolorna att samverka med näringslivet.

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge lämplig myndighet i uppdrag att modernisera praktikplatser för unga.

9.2.2 Handledarutbildning för företagare

Praktiken för elever på yrkesprogram, samt den förlängda praktikperioden för lärlingar, i kombination med arbetsgivarnas utökade inflytande över bedömningen av eleverna, medför ett behov av att företagarnas kompetens att hand-

leda lärlingar och ungdomar ökar. Detta tar tid och kräver resurser, och vi är därför beredda att i överenskommelse med skola och arbetsgivare anslå statliga medel för handledning. Handledarstödet administreras av Skolverket.

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa handledarutbildning för företag.

10 Förbättra villkoren för unga på arbetsmarknaden

Miljöpartiet anser att sänkta ingångslöner för unga och försämrade anställningstrygghet är fel väg att gå. Även unga ska ha rätt till en trygg anställning och en lön som det går att leva på. Erfarenheter från länder som till exempel Storbritannien, där ungas löner är betydligt lägre, visar att det heller inte är verkningfullt att sänka ungas löner. Ungdomsarbetslösheten är hög även i Storbritannien och andra länder med stora löneskillnader.¹⁴

10.1 Begränsa de tidsbegränsade anställningarna

De tidsbegränsade anställningarna ökar på hela arbetsmarknaden. Idag har nästan var femte anställd en tidsbegränsad anställning. Fler kvinnor än män har tidsbegränsade anställningar. Var fjärde ung kvinna som är medlem i ett TCO-förbund har en tillfällig anställning. Motsvarande siffra för de unga männen är en av tio.¹⁵

Enligt en undersökning från Vision skulle fem av sex visstidsanställda hellre ha ett fast jobb.¹⁶ Mest vanligt är visstidsanställningar bland ungdomar. Av alla anställda i åldrarna 16–24 år är mer än varannan, eller 53 procent, tidsbegränsat anställd. Många av de unga har varit på arbetsmarknaden ett par år och har ändå svårt att få en trygg anställning.¹⁷ Ett av problemen är att visstidsanställningar missbrukas genom att de läggs i kedjor efter varandra. Det kan finnas goda skäl till att visstidsanställa personal vid tillfälliga uppgångar i arbetsbelastning. Men visstidsanställningar får inte bli ett permanent alternativ till fasta anställningar. Miljöpartiet anser att det behövs nya regler för att hindra att visstidsanställningar missbrukas på detta sätt. Det förslag som TCO nyligen har lagt fram är ett bra exempel på hur sådana regler skulle kunna se ut.

TCO:s förslag till lösning ger möjlighet för en arbetsgivare att ha en person generöst tidsbegränsat anställd. Har man dock varit tidsbegränsat anställd hos samma arbetsgivare i tre år under en femårsperiod menar vi att det ska ge

¹⁴ Unionen (2010) Den tredje linjen – om unga på arbetsmarknaden.

¹⁵ TCO-tidningen (2012-01-19) "Tillfälliga jobb växer bland unga kvinnor" <http://www.tcotidningen.se/tillfalliga-jobb-vaxer-bland-unga-kvinnor>.

¹⁶ Vision (2011) Ungas syn på (o)fasta jobb.

¹⁷ LO (september 2011) Anställningsformer år 2011.

Fel! Okänt namn på

rätt till en tillsvidareanställning. Det ger arbetsgivaren goda möjligheter att ta in vikarier, tillfälligt utöka arbetsstyrkan eller pröva anställda som man känner sig osäker på.

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en lag som reglerar missbruket av visstidsanställningar.

Stockholm den 3 oktober 2013

Gustav Fridolin (MP)

Åsa Romson (MP)

Esabelle Dingizian (MP)

Stina Bergström (MP)

Agneta Börjesson (MP)

Tina Ehn (MP)

Gunvor G Ericson (MP)

Peter Eriksson (MP)

Ulf Holm (MP)

Annika Lillemets (MP)

Agneta Luttröpp (MP)

Lise Nordin (MP)

Mats Pertoft (MP)

Mehmet Kaplan (MP)

Jabar Amin (MP)

Per Bolund (MP)

Bodil Ceballos (MP)

Magnus Ehrencrona (MP)

Jonas Eriksson (MP)

Maria Ferm (MP)

Helena Leander (MP)

Jan Lindholm (MP)

Valter Mutz (MP)

Kew Nordqvist (MP)

Peter Rådberg (MP)